

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia 11 sierpnia 2011 r.

**Pani
Bolesława Zamorska-Puchta
Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
w Krośnie Odrzańskim**

LZG-4101-02-04/2011, P/11/180

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim (zwany dalej *Urzędem* lub *PUP*) w zakresie realizacji programu aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia w powiecie krośnieńskim.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 4 lipca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu w kontrolowanym zakresie, w szczególności z uwagi na:

- **wydatkowanie części środków z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych²;**
- **akceptację zakupu pojazdów, które nie były niezbędne do prowadzonych działalności;**
- **niewystarczający nadzór nad realizacją Programu.**

1. Programem objęto 168 bezrobotnych, z czego 51 odbyło szkolenia, 87 skierowano na staż, 15 bezrobotnym przyznano dotacje na podjęcie działalności gospodarczej,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.)

a w przypadku kolejnych 15 zrefundowano ich pracodawcom koszty wyposażenia lub doposażenia utworzonych stanowisk pracy. W ramach programu wydatkowano 1.059.759 zł.

Realizację Programu rozpoczęto po otrzymaniu decyzji o przyznaniu środków, ale wbrew założeniom Programu, zakwalifikowano do niego jedną osobę po 30 roku życia (pozostali uczestnicy spełniali kryterium wiekowe).

Zrefundowane przez PUP wyposażenie odpowiadało stanowiskom pracy, na których zatrudniano osoby bezrobotne, a wypłacone kwoty nie przekroczyły limitu określonego w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia³.

Staże i szkolenia realizowano z uwzględnieniem przepisów ww. ustawy, a w odniesieniu do staży, również z zachowaniem zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 roku⁴.

NIK negatywnie ocenia natomiast fakt wyboru instytucji szkolącej z zakresu prawa jazdy z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych, mimo że do jej zastosowania obligowała planowana kwota wydatków na tego rodzaju szkolenia na 2010 r. (przekraczała próg określony w art. 4 pkt 8 ww. ustawy).

Powyższe nastąpiło na skutek podziału szkoleń na poszczególne kategorie prawa jazdy, czego zabrania art. 32 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy dzielić zamówienia na części. NIK wskazuje, że szkolenia z zakresu prawa jazdy, pomimo że dotyczą uprawnień na pojazdy różnych kategorii, są tożsame co do rodzaju i wykonalne przez jeden podmiot (instytucję szkolącą), co umożliwiało przeprowadzenie jednego postępowania o udzielenie zamówienia.

W 2010 r. z pominięciem ww. ustawy zawarto 29 umów na organizację kursów prawa jazdy o łącznej wartości 122.450 zł (umowy podpisywała zarówno Pani Dyrektor – 6 umów o wartości łącznej 13.600 zł, jak i Pani zastępcy: Hanna Zaborowicz – 6 umów na łączną kwotę 41.700 zł i Piotr Puskarski – 17 umów na łączną kwotę 67.150 zł).

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznano 15 osobom, a kwota wypłaconych środków wyniosła 284.997 zł. Wnioskodawcy składali oświadczenia wymagane

³ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.)

⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczególnych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. Nr 142, poz. 1160)

§ 6 ust. 3 rozporządzenia MPiPS z 17 kwietnia 2009 r.⁵, jednak Urząd w celu efektywnego wykorzystania tego instrumentu aktywizacji powinien weryfikować, czy osoby zamierzające skorzystać z tego wsparcia posiadają przygotowanie teoretyczne i wiedzę praktyczną z zakresu przedsiębiorczości, ewentualnie wsparcie to poprzedzić stosownym szkoleniem.

Brak tych działań spowodował, że dotację przyznano m.in. osobie, która zamierzając rozpocząć działalność polegającą na handlu przez Internet nie posiadała umiejętności w zakresie wystawienia ofert sprzedaży i przez pół roku od rozpoczęcia tej działalności nie stworzyła żadnej oferty handlowej i nie dokonała żadnej transakcji z użyciem internetu.

Nieprawidłowości w zakresie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej polegały również na wyrażeniu zgody przez Zastępcę Dyrektora Urzędu Piotra Puszkarskiego na przedłużenie terminu do wydatkowania środków (2 dotacje na łączną kwotę 38.000 zł), pomimo że termin ten w dacie złożenia stosownych wniosków upłynął oraz akceptacji zakupu środków transportowych nieadekwatnych do rodzaju prowadzonych działalności.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że nie wywiązanie się przez dotowanych z umów w zakresie wydatkowania środków w określonym terminie oraz brak skutecznie złożonego wniosku o przedłużenie tego terminu⁶, obligowało Urząd do wyegzekwowania zwrotu wypłaconych dotacji, na podstawie § 8 ust. 2 pkt 3 lit. e) ww. rozporządzenia MPiPS z 17 kwietnia 2009 r.

NIK wskazuje ponadto, że przepisy § 8 ust. 5 ww. rozporządzenia umożliwiają przesunięcie terminu wydatkowania środków na podjęcie działalności gospodarczej wyłącznie w sytuacji, gdy przemawiają za tym względy społeczne, w szczególności przypadki losowe i sytuacje niezależne od bezrobotnego, a żaden z wnioskodawców takich okoliczności nie wskazał.

Negatywnie ocenić należy również fakt, że Urząd w obydwu przypadkach zaakceptował zakup w ramach dotacji samochodów osobowych, pomimo że nie były one niezbędne do prowadzonych działalności (sprzedaż internetowa – auto ciężarowe oraz usługi remontowo-budowlane – auto osobowe), co potwierdziły zaistniałe okoliczności – jedna z osób nie użytkowała zakupionego samochodu do prowadzonej działalności przez pół roku, druga – zakupiła go po upływie ponad 2,5 miesiąca, realizując w tym czasie zlecenia.

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 62, poz. 512 ze zm.)

⁶ Termin na wydatkowanie środków upłynął 15 i 1 listopada 2010 r., natomiast wnioski wpłynęły odpowiednio 22 i 23 listopada 2010 r.

Wymóg niezbędności zakupywanego środka transportu do prowadzonej działalności wynika nie tylko z postanowień funkcjonującego w Urzędzie regulaminu w sprawie przyznawania bezrobotnym środków na podjęcie działalności, ale również z art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷, który zobowiązuje jednostki sektora finansów publicznych do optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Ponadto, w jednym przypadku zakup samochodu nastąpił od osoby prowadzącej gospodarstwo domowe z beneficjentem, co było również niezgodne z funkcjonującym w Urzędzie regulaminem.

2. Nadzór nad realizacją poszczególnych instrumentów aktywizacji zawodowej bezrobotnych Urząd sprawował w sposób niewystarczający.

Nie przeprowadzono wizyty monitorującej u żadnego z organizatorów stażu, a kontrole u podejmujących działalność ograniczały się do przyjęcia oświadczeń o wywiązywaniu się z obowiązków związanych z prowadzeniem działalności (opłacanie wymaganych składek i podatków) oraz weryfikacji zakupu wyposażenia objętego umową przyznania dotacji. Nie weryfikowano natomiast, czy działalność jest faktycznie prowadzona, pomimo że w przypadku np. sprzedaży internetowej wymagało to jedynie sprawdzenia funkcjonowania witryny pod adresem www wskazanym we wniosku (kontrola NIK wykazała, że witryna, na której miała być prowadzona sprzedaż była nieaktywna – sprzedaż rozpoczęto dopiero w toku kontroli NIK, tj. pół roku po rozpoczęciu działalności).

W sposób niedostateczny weryfikowano również realizację umów zawartych z pracodawcami, którym zrefundowano koszty utworzenia bądź doposażenia stanowisk pracy. Stwierdzono bowiem, że w 5 przypadkach (spośród 15 refundacji) przedsiębiorcy nie zrealizowali deklaracji złożonej we wniosku (stanowiącego następnie element umowy), co do wysokości płacy dla bezrobotnego lub wysokości wkładu własnego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Łączenie w ramach udzielanych zamówień publicznych szkoleń tożsamych co do rodzaju.
2. Egzekwowanie postanowień umów zawartych z osobami, którym przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

⁷ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

3. Udzielanie pomocy finansowej osobom bezrobotnym podejmującym działalność gospodarczą w sposób racjonalny, z zachowaniem zasad optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.
4. Zwiększenie nadzoru celem zapewnienia prawidłowej realizacji wszystkich instrumentów aktywizacji zawodowej bezrobotnych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa